

Szczegółowy przedmiotowy system oceniania do podręcznika *Słowa z uśmiechem* klasa 5

Wymagania					
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
ROZDZIAŁ I BRATNIE DUSZE					
„Dzień po dniu”. Dziennik Joanna Olech, <i>Dynastia Miziołków</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> podaje najważniejsze informacje na temat głównego bohatera wymyśla tytuły zapisków w dzienniku zna sposób odczytywania dat zna pojęcie <i>dziennik</i> zna pojęcie <i>blog</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podaje wyczerpujące informacje na temat głównego bohatera zapisuje poprawnie daty czyta poprawnie daty objaśnia pojęcie <i>dziennik</i> objaśnia pojęcie <i>blog</i> 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje bohatera drugoplanowych ocenia zdarzenia, stosując odpowiednie słownictwo wyszukuje w tekście podane informacje tworzy kartkę z dziennika 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa emocje bohatera objaśnia znaczenie związków wyrazowych odróżnia w tekście informacje od opinii tworzy teksty – wpisy na blog 	<ul style="list-style-type: none"> prowadzi blog
„Od beana do magistra”. Czasownik – powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy zna pojęcia <i>liczba, czas, osoba, rodzaj czasownika</i> wie, że czasownik występuje w formie osobowej i nieosobowej zna zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy formy liczby pojedynczej i mnogiej czasownika wskazuje w tekście i tworzy czasowniki w różnych czasach odmienia czasowniki przez osoby i rodzaje odróżnia czasowniki w formie osobowej i nieosobowej 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia czynności od stanów przekształca formę osobową czasownika na bezokolicznik i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne czasowników 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany czasowników oraz zasad ich pisowni
„Poszedł po rozum do głowy...”. Trudne formy czasu przeszłego	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść, w czasie przeszłym</i> i stara się je stosować dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń bezokoliczników 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść, w czasie przeszłym</i> zna zasady pisowni <i>-źć, -ść, -ć</i> w zakończeniach bezokolicznika i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa większości czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść, w czasie przeszłym</i> stosuje zasady pisowni <i>-źć, -ść, -ć</i> w zapisie zakończeń bezokolicznika wykorzystuje wiedzę o pisowni zakończeń bezokolicznika do tworzenia poprawnych związków wyrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść, w czasie przeszłym</i> korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w celu ustalenia poprawności językowej trudnych form czasowników poprawnie zapisuje zakończenia bezokolicznika 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form czasowników w czasie przeszłym sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny

Wymagania					
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Gdy się skończy nawał prac, to poleniuchować czas”. Czasowniki dokonane i niedokonane	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>czasowniki dokonane</i> i <i>niedokonane</i> wie, o jakich czynnościach oraz stanach informują czasowniki dokonane i niedokonane wie, że czasowniki dokonane mają formy tylko dwóch czasów 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje niektóre czasowniki dokonane i niedokonane wie, że czasowniki niedokonane występują w czasie przyszłym tylko w formie złożonej, a czasowniki dokonane tylko w formie prostej 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki dokonane i niedokonane poprawnie i celowo używa czasowników dokonanych i niedokonanych 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę na temat czasowników dokonanych i niedokonanych
„Tylko nudziarze nie mają marzeń”: Katarzyna Majger, <i>Przebij na pięć</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> omawia treść fragmentu powieści wymienia bohaterów zna pojęcia <i>bohater główny</i>, <i>postać pierwszoplanowa</i> oraz <i>postać drugoplanowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje główną bohaterkę określa cechy różnych bohaterów wskazuje w utworze bohatera głównego odróżnia w utworze literackim postać pierwszoplanową od drugoplanowej 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa problemy poruszone w utworze wyraża opinię na temat programów telewizyjnych o charakterze konkursowym objasnia pojęcia <i>bohater główny</i>, <i>postać pierwszoplanowa</i> i <i>postać drugoplanowa</i>, omawiając świat przedstawiony utworu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje emocjonalny charakter wypowiedzi bohaterki czyta wypowiedzi bohaterów, oddając głosowo charakterystyczne cechy każdej postaci używa pojęć <i>bohater główny</i>, <i>postać pierwszoplanowa</i> i <i>postać drugoplanowa</i>, omawiając świat przedstawiony utworu 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy zestaw oryginalnych, zróżnicowanych pod względem budowy pytań
„Pomyśl przyszedł nam natchniony, zestaw ćwiczeń jest zrobiony”. Strona czynna i bierna czasowników	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>strona czynna</i> i <i>strona bierna czasownika</i> wie, że są czasowniki, które nie mają strony biernej 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej zna pojęcia <i>czasowniki przechodnie</i> i <i>czasowniki nieprzechodnie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy stronę czynną i bierną czasowników odróżnia czasowniki przechodnie od nieprzechodnich poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę na temat strony czynnej i biernej czasowników
„Odegrał rolę brawurowo, zagrał po prostu koncertowo”. Przysłówek w związkach wyrazowych	<ul style="list-style-type: none"> wie, na jakie pytania odpowiada przysłówek rozpoznaje przysłówek wśród innych części mowy wie, że przysłówki najczęściej łączą się z czasownikami 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy przysłówki od przymiotników rozpoznaje przysłówki utworzone od innych części mowy rozpoznaje związki przysłówka z czasownikiem 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje związki przysłówka z przymiotnikiem lub przysłówkiem stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z przysłówkami w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> używa związków przysłówka z przymiotnikiem i przysłówkiem dla określenia natężenia cech zapisuje poprawnie <i>nie</i> z przysłówkami w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przysłówków oraz zasad ich pisowni

Wymagania					
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Trzy, dwa, jeden... Enter! Witaj w świecie gry”. Albeny Grabska-Grzyb, <i>Julek i Maja w labiryncie</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem tekst zna pojęcie <i>świat wirtualny</i> określa, kto opowiada o zdarzeniach zna pojęcie <i>narrator trzecioosobowy</i> czyta informacje na temat systemu PEGI 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje bohaterów tekstu na podstawie krótkich informacji używa ze zrozumieniem pojęcia <i>świat wirtualny</i> przytacza fragmenty tekstu ujawniające narratora opowiada o preferowanych przez siebie formach spędzania wolnego czasu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia informacje dotyczące głównego bohatera wskazuje różnice między światem realnym a wirtualnym we fragmencie powieści określa formę czasowników używanych przez narratora wyraża opinię na temat korzystania z internetu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice w funkcjonowaniu bohatera w świecie realnym i wirtualnym analizuje wiedzę narratora o świecie przedstawionym formuluje rady na temat właściwego korzystania z komputera 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża opinię na temat świata bez komputerów, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska tworzy prezentację gry komputerowej, cechującą się oryginalnością formy i bogactwem treści
Zostań mistrzem gry”. Pisownia wyrazów z rz i ż	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni rz i ż korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z rz i ż 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni rz oraz ż
„Gry i zabawy – nauki podstawy”. Powtórzenie wiadomości o rzeczowniku	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rzeczownik wśród innych części mowy zna pojęcia <i>liczby i rodzaju rzeczownika</i> zna zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych i stara się je stosować czyta informacje na temat rzeczowników żywotnych i nieżywotnych oraz osobowych i nieosobowych 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rodzaje rzeczownika odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych stosuje zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna pojęcia <i>rzeczowniki żywotne i nieżywotne oraz rzeczowniki osobowe i nieosobowe</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia różne kategorie rzeczowników własnych od pospolitych zapisuje poprawnie większość rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach rozpoznaje rzeczowniki żywotne i nieżywotne oraz rzeczowniki osobowe i nieosobowe 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie rzeczowniki własne i pospolite stosuje wiedzę o rzeczownikach osobowych i nieosobowych w odmianie rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany rzeczowników oraz zasad ich pisowni

Wymagania					
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Czy księżniczki noszą dzinsy?": Opis postaci literackiej – rady dla piszących. Barbara Kosmowska, <i>Buba</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście informacje na temat bohaterki wypowiada się na temat wyglądu głównej bohaterki czyta rady dla opisujących wygląd postaci zna kompozycję opisu postaci przy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy opis postaci 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problemy rodzinne głównej bohaterki opisuje elementy wyglądu postaci, korzystając z podanego zestawu określeń określa styl ubierania się postaci tworzy opis wyglądu postaci, korzystając z rad w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje postać z różnych punktów widzenia objasnia znaczenie frazeologizmów używa poprawnie i celowo wyrazów bliskoznacznych i określeń wartościujących tworzy opis postaci, stosując różnorodne środki językowe 	<ul style="list-style-type: none"> podaje określenia synonimiczne precyzujące znaczenie epitetów opisuje wygląd postaci za pomocą podanych porównań używa frazeologizmów w opisie postaci tworzy rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis wyglądu postaci 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy bezbłędny językowo opis postaci – oryginalny pod względem treści i stylu swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w wypowiedziach ustnych i pisemnych różnymi związkami frazeologicznymi
„Tydzień dzieci miał siedmioro...": Przypadki rzeczownika	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>przypadki rzeczownika</i> odmienia rzeczowniki przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej według wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> zna pytania, na które odpowiadają przypadki rzeczownika tworzy poprawne formy przypadków rzeczownika w związkach wyrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w swoich wypowiedziach poprawne formy przypadków rzeczownika objasnia przyczynę zmiany form rzeczownika w zdaniu określa przypadki rzeczownika wymagane przez podane czasowniki lub przyimki 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o odmianie rzeczowników w wypowiedziach ustnych i pisemnych objasnia znaczenie pojęcia <i>deklinacja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące odmiany rzeczowników przez przypadki
„Pomaluj słowami mój świat”. Olga Masiuk, <i>Tydzień Konstancji</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>bohater tytułowy</i> omawia krótko wybrany fragment powieści określa, kto opowiada o zdarzeniach zna pojęcie <i>narrator pierwszosobowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podaje informacje dotyczące bohaterów tekstu objasnia pojęcie <i>narrator pierwszosobowy</i> objasnia znaczenie słowa <i>empatia</i> wypowiada się na temat nastroju bohaterki 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje bohaterów tekstu, używa pojęcia <i>bohater tytułowy</i> określa wiedzę narratora o świecie przedstawionym cytuje odpowiednie fragmenty utworu analizuje zachowanie postaci 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problem niepełnosprawności bohaterki określa sposób wypowiedziania się narratora formuluje radę dotyczącą etykiety językowej używa ze zrozumieniem słowa <i>empatia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi tworzy oryginalny pod względem formy i treści opis obrazu, uwzględniając uwarunkowania dotyczące odbiorcy tekstu
„Urządzić pokój to nie lada sztuka.” Pisownia wyrazów z ó i u	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z ó i u w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni ó i u korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z ó i u 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z ó i u w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z ó i u w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni o oraz u

Wymagania					
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	UCZEŃ				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
ponadprogramowe (ocena: celujący)					
„Każdy ma swój świat”. Roksana Jędrzejewska-Wróbel, <i>Kosmita</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wygląd bohatera czyta informacje na temat zaburzeń autystycznych porównuje fragmenty tekstów o różnej płaszczyźnie narracyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o zachowaniu i zwyczajach dziecka autystycznego analizuje pytania dotyczące tekstu podaje większość informacji na temat świata przedstawionego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje uczucia i nastroje bohatera i reakcje ludzi opowiada o reakcjach ludzi na nietypowe zachowania dziecka; używa ze zrozumieniem zwrotu <i>mieć mieszane uczucia</i> podaje wszystkie informacje na temat świata przedstawionego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa uczucia i opowiada o marzeniach dziecka autystycznego wyjaśnia różnice między narratorem pierwszoosobowym i narratorem trzecioosobowym 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formuluje przemyślane, twórcze uwagi wykonuje oryginalny pod względem treści plakat odnoszący się do problemu odmienności
„Gramatyczne witaminy dla chłopaka i dziewczynki”. Temat i końcówka rzeczownika	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>temat</i> i <i>końcówka</i> rzeczownika stara się wyodrębnić temat i końcówkę rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia temat i końcówkę rzeczownika wie, od czego zależy końcówka odmienianego rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia poprawnie temat i końcówkę rzeczowników proponowanych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat synkretyzmu form gramatycznych rzeczowników 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat końcówek rzeczownika do poprawnego zapisu wyrazów
„Belferskie oblicza”. Rady dla formułujących argumenty . Edmund Niziurski, <i>Sposób na Alicybiadęsa</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> nadaje tytuły kilku wyodrębnionym częściom tekstu zna pojęcie <i>argument</i> czyta rady dla formułujących argumenty czyta informacje na temat bohatera zna pojęcie <i>pięta achillesowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> nadaje tytuły wszystkim wyodrębnionym częściom tekstu wyszukuje w tekście i przytacza informacje na temat bohatera analizuje podane argumenty objaśnia na podstawie tekstu i przypisu znaczenie wyrażenia <i>pięta achillesowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> nadaje tytuły fragmentom tekstu, stosując wypowiedzenia bez czasowników objaśnia określenia charakteryzujące bohatera ocenia sytuację i prezentuje opinię na wybrany temat stosuje w wypowiedzi wyrażenie <i>pięta achillesowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zdarzenia w formie notatki graficznej opisuje bohatera podaje argumenty na uzasadnienie swoich poglądów wypowiada się na temat komizmu w tekście tworzy hasło słownikowe <i>pięta achillesowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy oryginalny tekst prezentujący w żartobliwy sposób postać rzeczywistą funkcjonalnie wykorzystuje różne argumenty do przekonania odbiorcy do swojego stanowiska
„Kto zna zmiany, ten wygrany”. Oboczności w temacie rzeczownika	<ul style="list-style-type: none"> wie, że podczas odmiany przez przypadki następują wymiany głosek w temacie zna pojęcie <i>oboczności</i> wskazuje niektóre oboczności w tematach rzeczowników 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje oboczności w tematach rzeczowników zna pojęcie <i>tematy oboczne</i> wykorzystuje wiedzę o wymianie rz : r, ó : o, ch : sz w tematach fleksyjnych do poprawnego zapisu wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i zapisuje różne tematy oboczne rzeczownika rozpoznaje wymianę e : ø oraz ø : e w tematach obocznych wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek q : ɣ w tematach fleksyjnych do poprawnego zapisu wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o wymianie e : ø oraz ø : e w tematach obocznych do poprawnego zapisu wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w tematach fleksyjnych do poprawnego zapisu wyrazów

Wymagania					
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	UCZEŃ				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
ponadprogramowe (ocena: celujący)					
„Akcja pod kryptonimem Wybuchowa kanapka”: Plan szczegółowy – rady dla piszących. Iwona Czarkowska, <i>Duchy ze Wzgórza Rabowników</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> dobiera tytuły do wydzielenych części tekstu przy niewielkim wsparciu nauczyciela skraca i przekształca zdania zapisuje w porządku chronologicznym treści szczegółowe dotyczące jednego z wybranych zdarzeń czyta rady dla piszących plan szczegółowy 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje zdarzenia zgodnie z ich chronologią samodzielnie skraca i przekształca zdania porządkuje treści szczegółowe dotyczące dwóch różnych zdarzeń w porządku chronologicznym 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat bohaterów zdarzeń skraca wypowiedzenia odpowiadające do przyjętego celu zapisuje w porządku chronologicznym treści dotyczące dwóch różnych zdarzeń zapisuje plan szczegółowy w formie wypowiedzeń bez czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje miejsca zdarzeń przekształca wypowiedzenia odpowiednio do przyjętego celu tworzy poprawny językowo, jednolity stylistycznie plan szczegółowy 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie cechujące się oryginalnym ujęciem tematu
„Wśród chwatów i hultajów”: Pisownia wyrazów z <i>ch</i> i <i>h</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni <i>h</i> i <i>ch</i> korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>ch</i> oraz <i>h</i>
„Uwaga! Przyjechał teatr”. Malgorzata Musierowicz, <i>Dziecko piątku</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> określa miejsce zdarzeń i wymienia bohaterów czyta informacje na temat różnych rodzajów lalek teatralnych czyta informacje na temat języka i znaków teatru 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście informacje na temat spektaklu przygotowanego przez głównego bohatera wymienia elementy składające się na teatrzyk lalkowy wymienia większość znaków teatru 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia informacje na temat sztuki wystawianej przez bohatera rozpoznaje funkcje pełnione przez bohatera w teatrze wymienia wszystkie znaki teatru i rozumie ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje reakcje publiczności na przedstawienie ocenia, w której roli bohater czuł się najlepiej omawia znaki teatru w odniesieniu do przedstawienia opisanego w tekście powieści 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o sztuce teatru w wypowiedziach na temat problematyki tekstu i jego bohaterów

Wymagania				
konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
UCZEŃ				
ROZDZIAŁ II MALI I WIELCY W HISTORII				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	<ul style="list-style-type: none"> określa czas i miejsce zdarzeń zna pojęcia <i>bohater historyczny</i> i podaje przykład takiego bohatera z tekstu zna pojęcia <i>wydarzenie historyczne</i>, <i>utwór historyczny</i> ogląda uważnie zdjęcie ołtarza z bazyliki Mariackiej, czyta informacje na temat dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza fragmenty tekstu dotyczące czasu i miejsca zdarzeń zna pojęcie <i>archaizm</i> i podaje jego przykład z tekstu odróżnia postacie fikcyjne od historycznych i podaje przykłady takich bohaterów z tekstu objasnia pojęcia <i>wydarzenie historyczne</i>, <i>utwór historyczny</i> wymienia niektóre elementy ołtarza z bazyliki Mariackiej 	<ul style="list-style-type: none"> selekcjonuje informacje podaje kilka przykładów archaizmów z tekstu sporządza katalog postaci fikcyjnych i historycznych z utworu, korzystając z tekstu i przypisów używa ze zrozumieniem pojęcia <i>wydarzenie historyczne</i> określa temat dzieła, przedstawia wrażenia odbiorcze 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji archaizmów w tekście analizuje i interpretuje dzieło artystyczne, swobodnie odwołując się do kontekstów kulturowych
„W podróż za jeden uśmiech”. Przymyki i wyrażenia przymikowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>przymik</i> zna pojęcie <i>wyrażenie przymikowe</i> rozpoznaje niektóre przymyki 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przymyki proste i złożone tworzy przymyki złożone wie, że przymiki wymagają użycia odpowiedniego przyimka określa temat dzieła, przedstawia wrażenia odbiorcze porównuje wrażenia odbiorcze współczesne z opisanymi w powieści 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnych wyrażen przymikowych do określenia relacji przestrzennych, czasowych oraz innych zależności używa poprawnych form przypadków rzeczowników w wyrażeniach przymikowych poprawnie zapisuje przymiki złożone 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przymików, wyrażen przymikowych oraz ich funkcji
„Plotecki przy okazji kartkówki”. Związek rzeczownika z przymiotnikiem	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przymiotnik wśród innych części mowy zna pojęcie liczby i rodzaju rzeczownika oraz przymiotnika wie, że przymiotnik jest najczęściej określeniem rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> łączy przymiotniki i rzeczowniki w poprawne związki wyrazowe poprawnie zapisuje częścią <i>nie</i> z przymiotnikami 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie używa związków przymiotnika z rzeczownikami poprawnie zapisuje końcówki <i>ę</i> w zakończeniach przymiotników i rzeczowników 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przymiotników i rzeczowników

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
<p>„Czy nie nudno panu na pomniku?": Opowiadanie z elementami opisu – rady dla piszących. Wanda Chotomska, <i>Pomnik Kopernika</i></p> <p>„Kolorowy zawrót głowy": Odmiana przymiotnika</p> <p>„Wojenko, wojenku, cóżes ty za pani ...": Leon Łuskino, <i>Piechota</i> (fragment); Tadeusz Biernacki, Andrzej Hałaciński, <i>My, Pierwsza Brygada</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie tekst wiersza oraz informacje o Mikołaju Koperniku układa zdarzenia w porządku chronologicznym wyszukuje na mapie miejsca zdarzeń i czyta informacje o postaciach z warszawskich pomników czyta rady dla piszących opowiadanie z elementami opisu przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze opowiadanie z elementami opisu 	<ul style="list-style-type: none"> określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu łączy zdarzenia w związku przyczynowo-skutkowe według podanego schematu sporządza plan zdarzeń opisuje miejsce zdarzeń tworzy krótkie opowiadanie z elementami opisu, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> określa cechy osoby mówiącej w wierszu przekształca tekst opowieści dla zdynamizowania akcji opisuje wybrane elementy świata przedstawionego, stosując różnorodne środki językowe tworzy rozbudowane opowiadanie z elementami opisu 	<p>UCZEŃ</p> <ul style="list-style-type: none"> tworzy bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie z elementami opisu – oryginalne pod względem treści i stylu 	
	<ul style="list-style-type: none"> wie, że przymiotnik odmienia się przez przypadki, liczby i rodzaje rozpoznaje liczbę i rodzaj przymiotnika odmienia przymiotniki przez przypadki według wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> odmienia przymiotniki przez liczby, rodzaje i przypadki tworzy związki frazeologiczne z przymiotnikami 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w wypowiedziach poprawne formy przypadków przymiotnika tworzy poprawne formy rodzajowe przymiotnika w liczbie mnogiej 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o odmianie przymiotników w wypowiedziach ustnych i pisemnych stosuje poprawnie i celowo zróżnicowane formy grammatyczne przymiotników 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące odmiany przymiotników oraz zasad ich pisowni objaśnia związki między warstwą językową a znaczeniową utworu literackiego
	<ul style="list-style-type: none"> czyta teksty pieśni, korzysta z przypisów ogląda reprodukcje obrazów i czyta informacje o Legionach Polskich zna pojęcia <i>pieśń</i> oraz <i>liryka patriotyczna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa, kto wypowiada się w pieśni wskazuje wyrażenia mówiące o godności i poświęceniu żołnierzy wyszukuje w tekście refren, powtórzenia, rymy, określa liczbę wersów i sylab 	<ul style="list-style-type: none"> omawia obrazy poetyckie wypowiada się na temat wartości cenionych przez bohaterów pieśni omawia czynniki wpływające na melodyjność tekstów pieśni 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje w formie wskazówek informacje na temat obrazów poetyckich hierarchizuje wartości odnoszące się do postawy żołnierzy używa ze zrozumieniem terminów <i>liryka patriotyczna</i> oraz <i>pieśń</i> w odniesieniu do utworów <i>My, Pierwsza Brygada</i> i <i>Piechota</i> 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie analizy tekstów pieśni formułuje wnioski o charakterze ogólnym, dotyczące uniwersalnych wartości etycznych twórczo wykorzystuje w wypowiedziach na temat tekstu posiadaną wiedzę historyczną

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	UCZEŃ			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
ponadprogramowe (ocena: celujący)				
„Odkrywanie tajemnic miasta”. Pisownia wyrazów wielką i małą literą	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów wielką i małą literą 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni wielką i małą literą
„Nie musisz być orłem z matematyki, żeby znać dobrze...” Liczebnik i jego znaczenia	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>liczebnik</i> wie, na jakie pytania odpowiada liczebnik rozpoznaje niektóre liczebniki 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że liczebnik jest najczęściej określeniem rzeczownika rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o tym, że liczebnik dostosowuje swoją formę do określanego rzeczownika posługuje się związkami frazeologicznymi zawierającymi liczebniki 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i funkcji liczebników
„Wojenne piosenki... niezrównane towarzyski walki”. Roksana Jędrzejewska-Wróbel, <i>Halicz</i> (fragmenty); Józef „Ziutek” Szczepański, <i>Pałacik Michła</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem teksty oraz informacje o Powstaniu Warszawskim zna pojęcie <i>konspiracja</i> wyjaśnia, kim był Józef „Ziutek” Szczepański czyta informacje o Krystynie Krahełskiej pisze ogłoszenie informujące o koncercie 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących głównego bohatera wspomnień wypowiada się na temat walk powstańczych opowiada o kolejnych zdarzeniach z komiksu pisze notatkę o Poczcie Harcerskiej 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje pytania dotyczące działań i przeżyć bohatera wyraża opinię na temat zdarzeń przedstawionych w tekście określa intencje wypowiedzi określa rolę piosenek patriotycznych podczas powstania dzieli się wrażeniami na temat wirtualnego muzeum 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i interpretuje teksty kultury (komiks, piosenka, wspomnienia, pomnik), swobodnie odwołując się do kontekstów historycznych
„Bez względu na porę roku, dnia i stan pogody – stawię się...” Mariusz Zaruski, <i>Na bezdrożach tatrzańskich</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje na mapie miejsca wydarzeń przedstawionych w tekście porządkuje większość wydarzeń zgodnie z chronologią zna pojęcie <i>punkt kulminacyjny</i> zna pojęcie <i>wspomnienia</i> czyta informacje na temat TOPR-u 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje narratora w tekście porządkuje zdarzenia zgodnie z chronologią objaśnia pojęcie <i>punkt kulminacyjny</i> objaśnia pojęcie <i>wspomnienia</i> opisuje godło TOPR-u 	<ul style="list-style-type: none"> określa wiedzę narratora o świecie przedstawionym określa cechy charakteru bohatera tekstu określa motywy działań ratowników górskich wyjaśnia znaczenie nazwy Rycerze Błękitnego Krzyża 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własne stanowisko w związku z problematyką omawianego tekstu, formułuje przemyślane, twórcze uwagi

Wymagania					
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Ile to było? Kiedy się dziato? Porządkuj liczby i rób to śmiało!” Liczebniki główne i porządkowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie liczebniki główne zna pojęcie liczebniki porządkowe wie, co określają liczebniki główne i porządkowe odróżnia cyfry arabskie od rzymskich 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że liczebniki główne i porządkowe odmienniają się przez przypadki i rodzaje odróżnia liczebniki główne od porządkowych odmiennia liczebniki przez przypadki według wzoru rzymskich zna zasady zapisu liczebników głównych i porządkowych 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o odmianie liczebników w wypowiedziach ustnych i pisemnych stosuje zasady zapisu liczebników głównych i porządkowych cyframi arabskimi i rzymskimi 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie używa w opisie liczebników głównych i porządkowych zapisuje poprawnie liczebniki główne i porządkowe cyframi arabskimi i rzymskimi 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące funkcji liczebników głównych i porządkowych
„Poeci... na start!”. Kazimierz Wierzyński, <i>Na start</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie wiersz i określa jego temat zna pojęcie <i>bohater liryczny</i> zna pojęcie <i>wykrzyknienie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę tekstu przytacza epitety i porównania dotyczące bohatera lirycznego wyszukuje w wierszu fragmenty oddające emocje osoby mówiącej 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat sytuacji przedstawionej w wierszu przytacza przenośnię dotyczącą bohatera tekstu czyta fragmenty wiersza, oddając głosem natężenie uczuć i przeżyc 	<ul style="list-style-type: none"> określa, kim może być podmiot liryczny opisuje bohatera lirycznego określa funkcję wykrzyknień w kontekście treści wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje tekst na poziomie metaforycznym funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza
„Srebro to za mało. Artykuł prasowy”. Podziękowanie – rady dla piszących. Janusz Pindera, <i>Życie pokaze</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie tekst prasowy podaje informacje na temat osiągnięć bohatera tekstu prasowego zna pojęcie <i>artykuł prasowy</i> czyta rady dla piszących podziękowanie przy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy tekst podziękowań 	<ul style="list-style-type: none"> wynotowuje informacje z tekstu określa czynniki decydujące o sukcesie sportsmenki przytacza tytuł artykułu i śródtytuły porównuje artykuł prasowy i powieść według wybranych kryteriów pisze tekst podziękowań, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście najistotniejsze informacje prezentuje bohatera tekstu objaśnia i komentuje tytuł artykułu porównuje artykuł prasowy i tekst literacki wyszukuje informacje o wydarzeniach o charakterze charytatywnym i pisze tekst podziękowań dla organizatorów imprezy 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych wyraża opinię na temat postawy bohatera określa funkcję śródtytułów w artykule prasowym pisze poprawny językowo i stylistycznie tekst podziękowań 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o tekstach dziennikarskich w wypowiedziach na temat omawianego artykułu prasowego formuluje twórcze uwagi i przemyślane wskazówki ułatwiające innym uczniom pracę
„W zdrowym ciele zdrowy duch”. Pisownia przymików i wyrażen przymikowych	<ul style="list-style-type: none"> dostrega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni przymików złożonych i wyrażen przymikowych korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni przymików złożonych i wyrażen przymikowych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni przymików złożonych i wyrażen ortogramowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje przymiki złożone i wyrażenia przymikowe w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych przymików złożonych i wyrażen przymikowych z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni łącznej i rozdzielnej

Wymagania				
konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
UCZEŃ				
<p>Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku</p> <p>„Niecodzienne atrakcje, niesamowite wrażenia, czyli niezwykłe miejsca, które warto zobaczyć”. Pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy</p> <ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, przysłówkami i liczebnikami korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu <i>nie</i> z różnymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>nie</i>
ROZDZIAŁ III HEROSI MITÓW I LEGEND				
<p>„Mity ozywają”. Nikos i Ares Chadzimitolau, <i>Ilustrowana księga mitów greckich</i> (fragmenty)</p> <ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>mitologia</i> wymienia kilku bogów greckich przedstawianych w tekście i wyjaśnia, czym się opiekowali używa we właściwym kontekście wybranego słowa pochodzącego z mitologii 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje kolejne etapy tworzenia mitów i opowieści z nimi związanymi wymienia większość bogów greckich przedstawianych w tekście i wyjaśnia, czym się opiekowali objasnia znaczenia wybranych słów zaczerpniętych z mitologii 	<ul style="list-style-type: none"> objasnia etapy tworzenia mitów i opowieści z nimi związanymi rozpoznaje atrybuty przypisane różnym bogom greckim objasnia rodowód bogów greckich 	<ul style="list-style-type: none"> objasnia funkcję opowieści o bogach i herosach w kulturze starożytnej Grecji rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących wybranych bogów 	<ul style="list-style-type: none"> pisze oryginalny pod względem treści i formy pytań tekst wywiadu funkcjonalnie posługuje się różnymi związkami wyrazowymi zaczerpniętymi z mitologii
<p>„Wiedzieli już Rzymianie, co to jest zdanie”. Powtórzenie o wypowiedzeniach</p> <ul style="list-style-type: none"> wie, co to jest wypowiedzenie wie, w jakim celu są używane wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące wie, czym różni się zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, celu wypowiedzi stosuje wypowiedzenia wykrzyknikowe dla uzyskania ekspresji wypowiedzi odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje równoważniki zdań przekształca wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika w zdania i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu stosuje konsekwentnie wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika w zapisie planu zdarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawnie różne typy wypowiedzeń odpowiednio od sytuacji komunikacyjnej określa znaczenie łacińskich sentencji, korzystając z różnych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów wypowiedzeń w wypowiedziach ustnych i pisemnych

Wymagania					
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Kim jest ten więzień?": Wanda Markowska, <i>Prometeusz</i>	<ul style="list-style-type: none"> dopasowuje zdarzenia z tekstu do ilustracji przytacza fragment tekstu na wskazany temat podaje kilka określeń charakterystycznych głównego bohatera czyta definicję słowa <i>prometejski</i> czyta informacje na temat mitu o czterech wiekach ludzkości 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje ilustracje zgodnie z chronologią zdarzeń mitu opisuje bohatera za pomocą różnorodnych określeń wyraża opinię na temat wartości darów tytana charakteryzuje krótko każdy z czterech wieków ludzkości przedstawionych w greckim micie 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o życiu ludzi stworzonych przez Prometeusza wymienia czyny tytana potwierdzające główne cechy jego osobowości wskazuje określenia synonimiczne w podanym zestawie wyrazów wyjaśnia znaczenia wyrazu <i>prometejski</i>, odwołując się do tekstu mitu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje problem, jak zmieniło się życie ludzi za sprawą tytana zestawia kontekst biblijny i mityczny dotyczący historii stworzenia człowieka formuluje wypowiedź na temat współczesnych dobroczyńców ludzkości wyjaśnia funkcję mitu o Prometeuszu 	<ul style="list-style-type: none"> formuluje ocenę moralną działań bohaterów, odwołując się do uniwersalnych wartości etycznych na podstawie analizy tekstu formuluje wnioski o charakterze ogólnym, dotyczące społecznej funkcji mitów
„Czynów wielkich dokonali i w mitach się zapisali!": Podmiot i orzeczenie	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu orzeczenie rozpoznaje w zdaniu podmiot zna pojęcie <i>związek główny w zdaniu</i> wie, że funkcję podmiotu w zdaniu pełni najczęściej rzeczownik w mianowniku wie, że funkcję orzeczenia w zdaniu pełni najczęściej czasownik w formie osobowej 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia związek główny w zdaniu i zna jego funkcję wyodrębnia związki poboczne i zna ich funkcję wie, z czego się składa grupa podmiotu i grupa orzeczenia w zdaniu zna pojęcie <i>podmiot grammatyczny</i> zna pojęcia <i>podmiot szeregowy</i> i <i>podmiot towarzyszący</i> zna pojęcie orzeczenia czasownikowego 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia i rzeczownika w roli podmiotu w wypowiedziach ustnych i pisemnych wyodrębnia grupę podmiotu i grupę orzeczenia w zdaniu rozpoznaje podmiot grammatyczny w zdaniu rozpoznaje podmiot szeregowy i podmiot towarzyszący w zdaniu rozpoznaje orzeczenie czasownikowe w zdaniu wie, że funkcję orzeczenia mogą pełnić wyrazy typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> z towarzyszącym im bezokolicznikiem 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy poprawne związki wyrazowe w wypowiedzeniach świadomie rozwija zdania, rozbudowując grupę podmiotu lub orzeczenia funkcjonalnie i poprawnie używa podmiotu grammatycznego, szeregowego lub towarzyszącego w zdaniu funkcjonalnie i poprawnie używa orzeczenia czasownikowego oraz orzeczenia z wyrazami typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo wykorzystuje wiedzę na temat orzeczeń i podmiotów oraz funkcji w zdaniach funkcjonalnie stosuje różne typy podmiotów i orzeczeń

Wymagania						
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)	
<p>„Teraz Zeus ma głos”. Gerard Moncombe, <i>O tym, jak Demeter straciła swoją ukochaną córkę i przemieniła ziemię w pustynię</i> (fragmenty)</p> <p>„Jacy? Którzy? Czyi? Kto rąbka tajemnicy uchyli?”. Przydawka</p> <p>„Trzymaj język za zębami”. Jan Parandowski, <i>Szyf</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> określa adresata opowieści opowiada o sytuacji wymagającej podjęcia decyzji odczytuje fragmenty mówiące o uczuciach Demeter zna pojęcie <i>uosobienie</i> (<i>personifikacja</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje imiona wymienionych w micie bogów podaje możliwe rozwiązania sytuacji wymagającej podjęcia decyzji krotko opisuje pejzaże przedstawione na ilustracjach objasnia pojęcie <i>uosobienie</i> (<i>personifikacja</i>), odwołując się do przykładów 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza szczegółowy plan zdarzeń opowieści przedstawia pozytywne i negatywne skutki różnych rozwiązań sytuacji dopasowuje reprodukcje do wybranych części mitu wskazuje podobieństwa i różnice między bohaterami mitycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje zdarzenia, wchodząc w rolę jednej z postaci określa skutki podjętych decyzji, omawia uczucia Demeter, używając słów i wyrażen synonimicznych wyjaśnia funkcję mitu o Demeter i Korze 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własny punkt widzenia na temat tekstu literackiego, trafnie dobiegając argumenty na poparcie swojego stanowiska 	
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>przydawka</i> wie, na jakie pytania najczęściej odpowiada przydawka rozpoznaje w zdaniu niektóre przydawki 	<ul style="list-style-type: none"> objasnia pojęcie <i>przydawka</i>, określając jej funkcję w zdaniu wie, jakimi częściami mowy może być wyrażona przydawka 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu przydawki i zna ich funkcje składniowe przekształca przydawki w formie wyrażenia przymi-kowego w przydawki wyrażone przymiotnikiem i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone różnymi częściami mowy buduje poprawne związki wyrazowe z przydawkami funkcjonalnie używa przydawek różnego typu 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat przydawek oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach 	
	<ul style="list-style-type: none"> opisuje miejsca zdarzeń z mitu i określa, które są realistyczne, a które fantastyczne wyjaśnia, za co został ukarany Syzyf wie, jaką funkcję pełniły mity greckie 	<ul style="list-style-type: none"> układa szczegółowy plan zdarzeń jednej z głównych części mitu opisuje sposób ukarania Syzyfa objasnia funkcje mitów greckich 	<ul style="list-style-type: none"> układa szczegółowy plan zdarzeń mitu wyraża opinię na temat kary dla Syzyfa omawia przesłanie mitu korynckiego 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wyobrażenia starożytnych Greków dotyczące życia i śmierci zapisuje przesłanie mitu w formie rad 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalny sposób ukazania współczesnej postaci mitologicznej 	

Wymagania					
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	UCZEŃ				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
ponadprogramowe (ocena: celujący)					
„W świecie bogów, herosów i ludzi”. Charakterystyka postaci (wprowadzenie) – rady dla piszących , Jan Parandowski, <i>Dwanaście prac Heraklesa</i>	<ul style="list-style-type: none"> podaje podstawowe informacje na temat bohatera mitu wyszukuje w tekście informacje na temat działań bohatera wyszukuje w słowniku znaczenie wyrazu <i>heros</i> oraz znaczenie <i>stajnia Augiasza</i> czyta rady dla piszących charakterystykę postaci przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze charakterystykę postaci 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wygląd Heraklesa, korzystając z informacji z tekstu objaśnia przyczynę zdarzeń mających wpływ na los bohatera objaśnia znaczenie wyrazu <i>heros</i> oraz wyrażenie <i>stajnia Augiasza</i> tworzy uproszczoną charakterystykę postaci, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> wnosi na podstawie działań bohatera o jego cechach charakteru wyraża opinię na temat działań bohatera i przytacza argumenty na poparcie swojego stanowiska używa ze zrozumieniem wyrazu <i>heros</i> oraz wyrażenia <i>stajnia Augiasza</i> tworzy charakterystykę postaci literackiej 	<ul style="list-style-type: none"> określa wpływ różnych czynników na życie bohatera wykorzystuje wiedzę o bohaterze do tworzenia tekstów inspirowanych treścią mitu funkcjonalnie wykorzystuje poznane pojęcia w wypowiedziach na temat bohatera tworzy poprawną językowo, stylistycznie i kompozycyjnie charakterystykę postaci 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własne stanowisko w związku z problematyką omawianego tekstu, formuluje przemyślane, twórcze uwagi pisze oryginalny pod względem treści i formy pytań tekst wywiadu funkcjonalnie posługuje się różnymi związkami wyrazowymi zaciępnymi z mitologii
„Nie udawaj Greka”. Dopełnienie	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>dopełnienie</i> wie, na jakie pytania odpowiada dopełnienie rozpoznaje w zdaniu niektóre dopełnienia 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>dopełnienie</i>, określając jego funkcję w zdaniu wie, jakimi częściami mowy jest wyrażone dopełnienie 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu dopełnienia i zna ich funkcje składniowe określa formę gramatyczną rzeczowników pełniących funkcję dopełnienia 	<ul style="list-style-type: none"> buduje poprawne związki wyrazowe z dopełnieniami funkcjonalnie stosuje dopełnienia w tworzeniu konstrukcji zdaniowych 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat dopełnień oraz funkcji tych części zdania w wypowiedziach
„W labiryncie mitu”. Jan Parandowski, <i>Tezeusz</i>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia bohaterów mitu porządkuje zdarzenia w układzie chronologicznym czyta uważnie wskazany fragment utworu zna pojęcie <i>wątek</i> wyszukuje znaczenie podanych frazeologizmów czyta informacje na temat kultury minojskiej 	<ul style="list-style-type: none"> selekcjonuje informacje na temat bohaterów mitu nadaje tytuły wydarzeniom opowiada mitologiczną historię z punktu widzenia wskazanego bohatera objaśnia pojęcie <i>wątek</i> używa we właściwym kontekście frazeologizmów związanych z omawianym mitem tworzy opowieść inspirowaną mitem 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje dwie historie mitologiczne wnosi na podstawie działań bohatera o jego cechach charakteru nazywa uczucia bohatera objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne wyrazu <i>labirynt</i> porównuje bohaterów mitologicznych z bohaterami współczesnej popkultury 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia postawę bohatera przytacza właściwe argumenty na poparcie stanowiska rozpoznaje emocje bohatera omawia symboliczne znaczenie mitologicznej postaci odwołuje się podczas analizy mitu do różnych tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i w oryginalny sposób wykorzystuje wiedzę na temat mitologicznych bohaterów do stworzenia scenariusza gry komputerowej

Wymagania					
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Skarby gramatyki”: Okoliczniki	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>okolicznik</i> wie na jakie pytania odpowiadają okoliczniki zna trzy typy okoliczników: czasu, miejsca i sposobu rozpoznaje w zdaniu niektóre okoliczniki 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>okolicznik</i>, określając jego funkcję w zdaniu wie, na jakie pytania odpowiadają okoliczniki różnych typów 	<ul style="list-style-type: none"> wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone okoliczniki odróżnia okolicznik czasu, miejsca i sposobu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu okoliczniki wyrażone różnymi częściami mowy tworzy poprawne związki wyrazowe z okolicznikami funkcjonalnie używa okoliczników różnego typu w wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów okoliczników oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„Muzol. Mięza wyśpiewaj...”: Prezentacja multimedialna – rady dla tworzących. Jan Parandowski, <i>Podróże Odysusza</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie tekst o podróży Odysusza oraz informacje o wojnie trojańskiej określa czas zdarzeń zna związki wyrazowe <i>syreni śpiew</i> oraz <i>znajdować się między Scyllą a Charybdą</i> czyta rady dla tworzących przy wsparciu nauczyciela tworzy prostą prezentację multimedialną 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie miejsca, o których mowa w tekście nadaje tytuły przegodom Odysusza stosuje w opisie syreni epeity i porównania tworzy opowieść inspirowaną mitem tworzy prezentację multimedialną, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o miejscach zdarzeń, używając określeń o charakterze przenośnym ocenia przygody we wskazanych kategoriach opowiada o wybranym zdarzeniu z różnych punktów widzenia wyodrębnia w tekście związki wyrazowe wskazujące na różnicę między czasem zdarzeń a czasem opowiadania tworzy prezentację multimedialną, wykorzystując funkcjonalnie różne źródła informacji 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o obyczajach w kraju Feaków rozpoznaje bohaterów na podstawie ich wypowiedzi wspomina wybrane zdarzenia, wchodząc w rolę bohatera zdarzeń tworzy poprawną merytorycznie, językowo i kompozycyjnie prezentację multimedialną 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy prezentację multimedialną, wykorzystując funkcjonalnie wiedzę na temat praw autorskich i możliwości korzystania z wolnych zasobów sieci
„Podchody z Indianami i ze zdaniami”: Analiza zdania pojędynczego	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje związki wyrazowe w zdaniu buduje zdania z podanych związków wyrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia na wykresie zależności logiczne między wyrazami wymienia pytania, na które odpowiadają wyrazy określające 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje związki logiczne między wyrazami, wykorzystując odpowiednie schematy używa ze zrozumieniem pojęć <i>podmiot</i>, <i>orzeczenie</i>, <i>przedawk</i>, <i>okolicznik</i>, <i>dopełnienie</i> podczas analizy składowej zdania 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia związki wyrazowe i strukturę zdania, wykorzystując odpowiednie schematy i notatki graficzne używa funkcjonalnie nazw wszystkich części zdania podczas jego analizy składowej 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat związków wyrazowych w zdaniu formuluje twórcze wskazówki ułatwiające innym uczniom analizę zdania

Wymagania					
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	UCZEŃ				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
„Na koniec świata i jeszcze dalej”: Nikos i Ares Chadzimiokolau, Orfeusz i Eurydyka (fragmenty <i>Ilustrowanej księgi mitów greckich</i>)	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę utworu rozpoznaje miejsca akcji opowiada o zdarzeniach zna pojęcie <i>dygresja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza plan wydarzeń dotyczących wędrowki bohatera analizuje przyczyny i skutki zdarzeń rozpoznaje dygresję w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia Orfeusza z punktu widzenia innego bohatera wnioskuje na podstawie przesłanek z tekstu o przyczynie niepowodzenia Orfeusza podaje epitety określające uczucia bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia przenośne określenie dotyczące bohatera tworzy wypowiedzi o charakterze perswazyjnym zestawia treść mitu z innymi tekstami kultury 	<ul style="list-style-type: none"> formuluje ocenę moralną działań bohaterów, odwołując się do uniwersalnych wartości analizuje i interpretuje mit, swobodnie odwołując się do kontekstów kulturowych
„Od darów natury do świata kultury”: Typy związków wyrazowych	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w zdaniu podmiot, orzeczenie wskazuje wyrazy nadrzędne i podrzędne w związkach wyrazowych zna pojęcia <i>związek zgody, związek rzędu, związek przynależności</i> nazywa niektóre typy związków wyrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> określa formy gramatyczne wyrazów w związkach wyrazowych wyodrębnia związki poboczne objaśnia pojęcia <i>związek zgody, związek rzędu, związek przynależności</i> wskazuje, jakiej części mowy wyrażają najczęściej w związkach wyrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w orzeczeniu i rzeczownika w roli podmiotu w wypowiedziach ustnych i pisemnych używa ze zrozumieniem pojęć <i>związek zgody, związek rzędu, związek przynależności</i> odróżnia różne typy związków wyrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje przydawkę, dopełnienie i okolicznik w tworzeniu poprawnych konstrukcji zdaniowych używa funkcjonalnie nazw wszystkich typów związków wyrazowych podczas analizy składowej zdań 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów związków wyrazowych w zdaniu
„Podniebny lot”: Jan Parandowski, <i>Dedał i Ikar</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie miejsca przywołane w tekście podaje określenia dotyczące każdego bohatera wyszukuje w słowniku znaczenie wyrażenia <i>ikarowy lot</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje nazwy miejsc w odniesieniu do treści mitu zestawia określenia na zasadzie przeciwieństwa objaśnia znaczenie wyrażenia <i>ikarowy lot</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zdarzenia w formie komiksu opisuje bohaterów, wykończając inny tekst kultury (rzeźbę) używa ze zrozumieniem wyrażenia <i>ikarowy lot</i> 	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje zdarzenia z perspektywy bohatera mitu interpretuje treść obrazu odwołującego się do mitu tworzy tekst inspirowany dziełem rzeźbiarza 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i interpretuje mit, swobodnie odwołując się do kontekstów kulturowych

Wymagania					
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	UCZEŃ				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
ponadprogramowe (ocena: celujący)					
„Spacerkiem przez wieki, czyli z wizytą u Piasta”. Cecylia Nie-wiadomska, <i>Piast, Podanie o Lechu</i>	<ul style="list-style-type: none"> określa czas i miejsce zdarzeń zapisuje plan ramowy opowieści zna pojęcie <i>podanie</i> opowiada o obrzędzie powstrzyżyn przytacza z tekstu przysłowie dotyczące gościnności 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza fragment utworu informujący o czasie i miejscu zdarzeń zestawia informacje z drzewa genealogicznego z tekstem wyodrębnia i oznacza zdarzenie nieprawdopodobne objasnia pojęcie <i>podanie</i> tworzy tekst życzeń z okazji postrzyżyn 	<ul style="list-style-type: none"> podaje wyczerpującą informację o bohaterach tekstu czyta tekst, wchodząc w rolę wędrownego poety wymienia wartości cenione przez Polan tworzy scenariusz audycji telewizyjnej na temat obrzędów opisanego w podaniu 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje informacje o bohaterach w formie notatki graficznej wyodrębnia różnice między elementami świata przedstawionego baśni i podania tworzy wypowiedź o charakterze perswazyjnym, dobierając odpowiednie argumenty określa funkcję pieśni w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy interesującą wypowiedź o charakterze przemowy, używając funkcjonalnie różnorodnych argumentów
„Z wizytą w grodzie dawnych Słowian”. Powtórzenie pisowni wyrazów z rz, ż, ó, u, h, ch, nie oraz wielką i małą literą	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z rz, ż, ó, u, h, ch, z cząstką nie pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni rz, ż, ó, u, h, ch, cząstki nie, wielkiej i małej litery korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z rz, ż, ó, u, h, ch, z cząstką nie pisanych wielką i małą literą 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z rz, ż, ó, u, h, ch, z cząstką nie pisanych wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z rz, ż, ó, u, h, ch, z cząstką nie pisanych wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni rz, ż, ó, u, h, ch, cząstki nie oraz wielką i małą literą
„Postacie znane, w legendach przedstawiane”. Zdanie pojedyncze i złożone	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia podmiot i orzeczenie w zdaniu wie, czym różni się zdanie pojedyncze rozwinięte od zdania pojedynczego nierozwiniętego zna pojęcia <i>zdanie pojedyncze</i> i <i>zdanie złożone</i> wyodrębnia zdania w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte rozpoznaje określenia podmiotu i orzeczenia objasnia budowę zdania złożonego zna pojęcie <i>zdania składowe</i> 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte – odpowiednio do przyjętego celu odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego objasnia sposób łączenia zdań składowych w zdaniu złożonym 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie rozwija zdanie w celu wzbogacenia odpowiedzi poprawnie wyznacza granice zdań pojedynczych i złożonych w wypowiedzeniach oddziela przecinkami zdania składowe w zdaniu złożonym 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań pojedynczych i złożonych w dłuższych wypowiedziach ustnych i pisemnych

Wymagania					
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	UCZEŃ				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
ponadprogramowe (ocena: celujący)					
„Gołębie wszystkich placów, wzywam was”. Mariusz Woliński <i>Tropem smoka. Bajeczny przewodnik po magicznym Krakowie dla dzieci i młodzieży</i> (fragmenty); Barbara Suchy, <i>Promiują i brudzą Kraków. Jest sposób na gołębie?</i> (fragment artykułu prasowego)	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie legendę oraz artykuł prasowy opisuje postać fantastyczną zna pojęcie <i>legenda</i> zna pojęcie <i>podtytuł</i> czyta informacje na temat czasopism i gazet 	<ul style="list-style-type: none"> określa temat legendy wskazuje motywy baśniowe objasnia pojęcie <i>legenda</i> wskazuje <i>podtytuł</i> wymienia poznane wcześniej elementy artykułu prasowego 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o zdarzeniach, wchodząc w rolę przewodnika opowiada o postaci historycznej z tekstu wymienia elementy realistyczne i fantastyczne w utworze objasnia funkcję podtytułu omawia zagadnienia przedstawione w artykule prasowym z różnych perspektyw 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście motywy zaczerpnięte z baśni wskazuje źródła historyczne mogące zawierać informacje o postaci historycznej wskazuje i omawia elementy komizmu w utworze wskazuje lid i określa jego funkcję w artykule prasowym rozpoznaje argumenty odwołujące się do faktów, logiki oraz emocji 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat prasy i pracy dziennikarza używa funkcjonalnie pojęć <i>aprobata</i> i <i>dezaprobata</i>, formułując opinie na temat problemów poruszonych w tekście
„Nie dukat czyni szczęśliwym”. Artur Oppman, <i>Złota kaczka</i>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia miejsca zdarzeń, niektóre wskazuje na mapie zna pojęcie <i>akcja</i> prezentuje głównego bohatera zna pojęcie <i>sentencja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie miejsca zdarzeń legendy objasnia pojęcie <i>akcja</i> na przykładzie legendy o złotej kaczce formuluje pytania adresowane do bohatera wyszukuje w tekście wypowiedź o charakterze sentencji 	<ul style="list-style-type: none"> nadaje tytuły wydzielonym częściom tekstu analizuje związki przyczynowo-skutkowe w legendzie wyszukuje w tekście kolokwializmy przedstawia opinię na temat wartości w życiu 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o najbardziej emocjonujących zdarzeniach uzasadnia, że opowieść o złotej kaczce jest legendą określa wpływ języka (kolokwializmy) na charakterystykę postaci ocenia i określa postawę bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> w sposób dojrzały i przemysłany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania
„Łączą, przeczą, coś wynika... – taka zdań tych specyfika”. Zdania złożone współzrzednie	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zdanie złożone zna pojęcie <i>zdanie współzrzednie złożone</i> wie, że istnieją różne typy zdań współzrzednie złożonych, zna niektóre z nich 	<ul style="list-style-type: none"> objasnia pojęcie <i>zdania współzrzednie złożone</i> na przykładach zna cztery typy zdań złożonych: łączne, rozłączne, przeciwstawne i wynikowe zna najczęściej używane spójniki w poszczególnych typach zdań współzrzednie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia treści przekazywane przez zdania współzrzednie złożone różnego typu określa typy zdań złożonych współzrzednie przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach współzrzednie złożonych, używając wykreśłów stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań współzrzednie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie tworzy zdania współzrzednie złożone różnego typu bezbłędnie stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań współzrzednie złożonych różnego typu 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów zdań współzrzednie złożonych w wypowiedziach ustnych i pisemnych

Wymagania					
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
UCZEŃ					
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku					
„Gdzie diabeł nie może...” Adam Mickiewicz, <i>Pani Twardowska</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta tekst legendy oraz informacje na temat Twardowskiego wymienia bohaterów utworu wyodrębnia kwestie wypowiedziane przez poszczególnych bohaterów zna pojęcie <i>czudysłów</i> zna funkcję przypisów 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje legendę o panu Twardowskim z treścią wiersza, wskazuje podobieństwa i różnice wskazuje postacie pierwszoplanowe dopasowuje emotikony do ilustracji określa na podstawie przypisów znaczenie większości wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia tytuł utworu nadaje jednorodne językowo tytuły ilustracjom obok tekstu rozpoznaje nastrój zdarzeń i emocje bohaterów określa funkcję cudzysłowów w tekście wiersza określa na podstawie przypisów znaczenie wszystkich wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> określa fantastyczny i realistyczny charakter zdarzeń przedstawionych na ilustracjach wyodrębnia w tekście wyrazy wpływające na nastrój tajemniczości czyta tekst z podziałem na role, podkreślając odpowiednią modulacją nastrój i emocje bohaterów wskazuje i omawia elementy komizmu w utworze rozpoznaje znaczenie łączących wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje różne elementy świata przedstawionego utworu, swobodnie wykorzystując werbalne i pozawerbalne środki wyrazu tworzy opowieść z perspektywy świadka zdarzeń, oryginalną pod względem treści, formy języka i stylu
ROZDZIAŁ IV BAWIĄCY SIĘ SŁOWAMI					
„Nazywanie rzeczy nie po imieniu, lecz po marzeniu”, Jan Szaudynger, <i>Fraszki</i> (wybór)	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie teksty frazsek Jana Szaudyngera zna pojęcie <i>apostrofa</i> zna pojęcie <i>puenta</i> opisuje wyobrażenie muzy 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę frazsek objaśnia pojęcie <i>apostrofa</i> objaśnia pojęcie <i>puenta</i> prezentuje wyobrażenie poety 	<ul style="list-style-type: none"> określa charakter frazsek objaśnia, czym jest poezja i poezjowanie rozpoznaje adresata wypowiedzi lirycznej rozpoznaje apostrofę i puentę 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje różnice stylistyczne dotyczące języka poetyckiego i naukowego określa intencje wypowiedzi podmiotu lirycznego wskazuje analogie między tekstami frazsek a ich ilustracją 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych wiadomości na temat stylów funkcjonalnych języka
„Spacerkiem wśród słowników”. Słownik i języka polskiego i wyrazów obcych	<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słownika ortograficznego w celu sprawdzenia poprawnego zapisu wyrazów podjęmuje próby korzystania ze słownika języka polskiego oraz słownika wyrazów obcych 	<ul style="list-style-type: none"> zna funkcje słownika wyrazów bliskoznacznych zna funkcję słownika języka polskiego i słownika wyrazów obcych korzysta ze słownika języka polskiego i słownika wyrazów obcych 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych objaśnia budowę hasel w słowniku języka polskiego i słowniku wyrazów obcych uogólnia w formie notatki graficznej wiedzę na temat słowników 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta, odpowiednio do potrzeb, z różnych typów słowników rozpoznaje znaczenie skrótów stosowanych w słowniku języka polskiego tworzy poprawne związki wyrazowe z użyciem wyrazów obcego pochodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> sprawnie posługuje się słownikami języka polskiego oraz wyrazów obcych, swobodnie korzystając ze skrótów, odсыtaczy i innych informacji

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
<p>„Czasem utopce bywają w kropce”. Dedykacja – rady dla piszących. Maciej Wojtyczko, <i>Saga rodu Klaptunów</i> (fragmenty)</p> <p>„Zaczynj dzień od uśmiechu”. Powtórzenie wiadomości o głoskach</p> <p>„Odgłosy, rozmowa – dźwięków pełna głowa”. Spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne</p> <p>„Odgłosy świata”. Jan Twardowski, <i>Klasówka z religii</i></p> <p>„Nadstaw ucha! Co ja słyszę?...”. Oznaczenie głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie tekst wyszukuje informacje z tekstu na temat głównego bohatera czyta rady dla piszących dedykację przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze dedykację 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje miejsce zdarzeń opowiada o marzeniach głównego bohatera pisze dedykację, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje głównego bohatera objaśnia, na czym polega potęga słowa wyraża opinię na temat poezji pisze poprawną językowo i stylistycznie dedykację 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza argumenty wskazujące na obrazowanie fantastyczne w utworze omawia zachowania postaci fantastycznych zestawia wartość poetyckiego wyobrażenia oraz jego dosłownej i ilustracji pisze bezbłędną dedykację
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia kolejne litery alfabetu zna różnicę między głoską a literą 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje znajomość alfabetu w praktyce zna dwuznaki stosowane w polskim piśmie odróżnia samogłoski od spółgłosek 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady wyrazów o różnej liczbie liter i głosek 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia wpływ pojedynczych głosek na zmiany znaczenia wyrazów
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>głoski dźwięczne</i> i <i>głoski bezdźwięczne</i> podaje przykłady głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że wszystkie samogłoski są dźwięczne wymienia kilka par głosek różniących się dźwięcznością wie, w jakich okolicznościach głoski dźwięczne mogą być wymawiane bezdźwięcznie 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia pary głosek różniących się dźwięcznością wymienia spółgłoski nieopisujące odpowiedziów bezdźwięcznych wie, w jakich okolicznościach głoski bezdźwięczne mogą być wymawiane dźwięcznie 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje inne formy wyrazu lub wyrazy pokrewne dla uzasadnienia pisowni głosek dźwięcznej i bezdźwięcznych w sytuacjach problemowych
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>wyrazy dźwiękonaśladowcze</i> wyjaśnia pochodzenie dźwięków wymienionych w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>wyrazy dźwiękonaśladowcze</i> określa adresata wypowiedzi lirycznej 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>onomatopeja</i> określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje ze zrozumieniem pojęcie onomatopeja określa funkcję wyrazów dźwiękonaśladowczych w wierszu
<ul style="list-style-type: none"> dostrega trudności ortograficzne w zakresie oznaczania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna wybrane zasady dotyczące oznaczania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie oznacza głoski dźwięczne i bezdźwięczne w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	
			<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu znanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy oryginalne pod względem treści i języka teksty dziennikarskie inspirowane tekstem literackim tworzy bezbłędną dedykację – oryginalną pod względem treści i stylu

Wymagania					
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Tylko się nie nudź! ... czyli jak ciekawie spędzić popołudnie”. Spółgłoski miękkie i twarde	<ul style="list-style-type: none"> zna różne funkcje litery <i>i</i> zna pojęcia <i>spółgłoski twarde</i> i <i>spółgłoski miękkie</i> zna sposoby oznaczania miękkości spółgłosek 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia na przykładach różne funkcje litery <i>i</i> objaśnia pojęcia <i>spółgłoski twarde</i> i <i>spółgłoski miękkie</i> odróżnia spółgłoski twarde od miękkich 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>znaki diakrytyczne</i> wskazuje różnice w wymowie spółgłosek twardych i miękkich stosuje zasady dotyczące zapisu spółgłosek miękkich i zmiękczonej 	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem pojęcia <i>znaki diakrytyczne</i> zapisuje poprawnie spółgłoski miękkie i zmiękczone 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek miękkich i twardych w różnych sytuacjach problemowych
„Czy cień rymuje się z wień?”. Józef Ratajczak. <i>Cień na ścianie</i>	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady rymujących się wyrazów z wiersza wie, że istnieją różne typy rymów 	<ul style="list-style-type: none"> podaje definicję pojęcia <i>rym</i> zna pojęcia <i>rymy męskie</i> oraz <i>rymy żeńskie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje uosobienie w wierszu odróżnia rymy żeńskie od męskich zna pojęcia <i>rymy dokładne</i> oraz <i>rymy niedokładne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje współbrzmienia identyczne i podobne w parach rymujących się wyrazów określa funkcję rymów w wierszu tworzy różne typy rymów 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy wypowiedzi o charakterze poetyckim, w których twórczo wykorzystuje wiedzę na temat funkcji różnych typów rymów
„Opowieści nie tylko na dobranoc”. Oznaczenie spółgłosek miękkich	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy ze spółgłoskami miękkimi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady oznaczania spółgłosek miękkich korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów ze spółgłoskami miękkimi 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów ze spółgłoskami miękkimi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy ze spółgłoskami miękkimi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek miękkich
„To co się da, podziel na dwa...”. Sylaba i dzielenie wyrazów	<ul style="list-style-type: none"> wie, że ośrodkim sylaby jest samogłoska dzieli wyrazy na sylaby czyta informacje na temat zasad przenoszenia wyrazów do następnej linii 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy o podanej liczbie sylab zna zasady przenoszenia wyrazów do następnej linii 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady przenoszenia wyrazów do następnej linii wskazuje różne miejsca podziału w wyrazach wielosylabowych 	<ul style="list-style-type: none"> przenosi wyrazy do następnej linii, dzieląc je poprawnie na sylaby używa terminu <i>zgłoska</i> wyimienne z terminem <i>syłaba</i> 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat podziału wyrazów na sylaby w różnych sytuacjach problemowych
„Wszystkie drogi prowadzą do...”. Stanisław Młodożeniec. <i>Kulawa droga</i>	<ul style="list-style-type: none"> określa bohaterkę wiersza za pomocą epitetów podaje liczbę zwrotek w wierszu oraz wersów w zwrotekach zna pojęcie <i>rytm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia obrazy poetyckie w wierszu podaje liczbę sylab w poszczególnych wersach wskazuje związek między rytmem a muzycznością utworu 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcję wyrazów dźwiękonaśladowczych w warstwie brzmieniowej tekstu podaje przykłady rymów określa ich typy wskazuje powtórzenia leksykalne i składniowe w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje pozawerbalne środki wyrazu do ukazania zmian nastroju w wierszu określa funkcję rymów w wierszu analizuje różne elementy warstwy rytmicznej wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy oryginalny pod względem treści tekst użytkowy inspirowany wierszem

Wymagania					
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	UCZEŃ				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
ponadprogramowe (ocena: celujący)					
„Malować świat w barwnej postaci”. Czesław Miłosz, <i>Wyprawa do lasu</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie wiersz nazywa wrażenia czytelnicze wskazuje epitety w wierszu zna pojęcie <i>nastrój wiersza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno fragmenty wiersza opisuje sytuację z wiersza wskazuje porównanie określa <i>nastrój</i> utworu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sytuację z wiersza wymienia środki poetyckie użyte do opisu słońca przedstawia własnymi słowami obraz poetycki 	<ul style="list-style-type: none"> ustala <i>nadawcę</i> i odbiorcę wypowiedzi objasnia znaczenie metafor analizuje wpływ różnych środków poetyckich na <i>nastrój</i> wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje tekst wiersza na poziomie metaforycznym opisuje wybrane miejsce, wykorzystując funkcjonalnie poetyckie środki językowe
„Koncert na dwa stawy i ptaków kapełę”. Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i> (fragmenty – <i>Koncert wieczorny</i>)	<ul style="list-style-type: none"> ślicha uważnie fragmentu <i>Pana Tadeusza</i> wymienia bohaterów koncertu wyszukuje w tekście wyrazy dźwiękonaśladowcze wymienia elementy wpływające na rytm utworu posługuje się ze zrozumieniem terminem <i>melorecytacja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa i opisuje miejsce zdarzeń wyodrębnia kolejne części opisu wyraża opinię na temat różnych dźwięków wyrażonych za pomocą onomatopei określa charakter epitetów użytych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje utwór, zestawiając jego treść z dziełami malarstwi nadaje tytuły poszczególnym częściom opisu analizuje warstwę brzmieniową utworu opisuje obrazy poetyckie 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża swoją opinię na temat miejsc zaprezentowanych na obrazach określa, jak zmienia się <i>nastrój</i> utworu określa funkcję dźwiękonaśladowstwa określa funkcję metafor 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje i objaśnia związki między warstwą brzmieniową i znaczeniową utworu poetyckiego
„Pejzaże słowem malowane”. Opis krajobrazu – rady dla piszących. Zbigniew Nienacki, <i>Uroczysko</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> nazywa różne elementy krajobrazu zna kompozycję opisu miejsca przy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy opis krajobrazu 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie określeń opisujących różne elementy krajobrazu używa słów podkreślających przestrzemność opisu tworzy prosty opis krajobrazu, korzystając z rad dla opisujących krajobraz 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie określeń wartościujących tworzy opis krajobrazu, używając różnorodnych środków językowych 	<ul style="list-style-type: none"> określa elementy krajobrazu za pomocą środków poetyckiego obrazowania tworzy rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis krajobrazu 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy bezbłędny językowo opis krajobrazu – oryginalny pod względem treści i stylu
„Ja cię widzę, tak cię piszę”. Frazeologizmy	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>związek frazeologiczny</i> objasnia znaczenie wybranych frazeologizmów 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia <i>dostowne</i> i <i>nie-dostowne</i> użycie związków wyrazowych objasnia pojęcie <i>związek frazeologiczny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> objasnia znaczenie większości podanych frazeologizmów używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnie i celowo różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych tworzy wypowiedzenia wyjaśniające znaczenie frazeologizmów 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w wypowiedziach ustnych i pisemnych różnymi związkami frazeologicznymi

Wymagania					
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
UCZEŃ					
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku					
„SOS dla Ziemi – rzecz o ekologii”. Pisownia zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i>	<ul style="list-style-type: none"> dostrega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna wybrane zasady dotyczące pisowni zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i>, stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady pisowni zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje zakończenia <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i>
„Pójdz po rozum do głowy, ze słownikiem zacznij rozmowy”. Słownik frazeologiczny	<ul style="list-style-type: none"> podjekuje próby korzystania ze frazeologicznego wie, jak zbudowane są hasła w słowniku frazeologicznym 	<ul style="list-style-type: none"> zna funkcję słownika frazeologicznego korzysta ze słownika frazeologicznego 	<ul style="list-style-type: none"> objasnia budowę haseł w słowniku frazeologicznym 	<ul style="list-style-type: none"> sprawnie postuluje się słownikiem frazeologicznym ze świadomością jego funkcji 	<ul style="list-style-type: none"> celowo korzysta ze słowników różnego typu
„Kim jesteś? Gdzie się znajdujesz? To o języku decyduje”. Odmiany polszczyzny	<ul style="list-style-type: none"> zna oficjalną i nieoficjalną odmianę polszczyzny rozpoznaje wersję mówioną i pisaną języka 	<ul style="list-style-type: none"> postuluje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny objasnia, czym się różni wersja mówiona języka od wersji pisanej 	<ul style="list-style-type: none"> postuluje się oficjalną nieoficjalną formą polszczyzny ze świadomością różnicowania tych form wskazuje główne cechy języka mówionego i pisanego 	<ul style="list-style-type: none"> zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej formie polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat odmian polszczyzny w różnych sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych
„Grają, tańczą i śpiewają. Muzycznym pasjom mówimy: tak!”. Pisownia końcówek <i>-ę, -em, -q, -om</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z <i>q</i> i <i>ę</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni <i>q</i> i <i>ę</i> dostrega trudności ortograficzne w zakresie pisowni końcówek <i>-em</i> i <i>-om</i> korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>q</i> i <i>ę</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady dotyczące pisowni końcówek <i>-em</i> i <i>-om</i>, stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>q</i> i <i>ę</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach stosuje zasady pisowni końcówek <i>-em</i> i <i>-om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>q</i> i <i>ę</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach poprawnie zapisuje końcówki <i>-em</i> i <i>-om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni końcówek <i>-ę, -em, -q, -om</i>

Wymagania					
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
ROZDZIAŁ V MALI I WIELCY PODRÓŻNICZY					
„Postawić wszystko na jedną kartę”. Juliusz Verne, <i>W osiemdziesiąt dni dookoła świata</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>postacie epizodyczne</i> opisuje okoliczności zdarzenia zna pojęcie <i>powieść podróżnicza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia postacie epizodyczne rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących tekstu ocenia decyzje bohatera objaśnia pojęcie <i>powieść podróżnicza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podaje informacje o bohaterach drugoplanowych wyszukuje na mapie miejsca zdarzeń i podaje informacje na ich temat wyjaśnia, dlaczego powieść Juliusza Verne’a można nazwać podróżniczą 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje głównego bohatera powieści, używa ze zrozumieniem słów <i>perfekcyjnista, stoicki spokój</i> wyjaśnia przyczyny kłopotów bohatera podaje przykłady innych powieści podróżniczych 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo wykorzystuje w pracach projektowych informacje wyszukane w różnych źródłach informacji
„Do odważnych świat należy”. Sprawozdanie – rady dla piszących. Magdalena Nitkiewicz, Paweł Opaska, <i>Przez świat na rowerach w dwa lata</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem tekst pisze plan zdarzeń dotyczący przebiegu uroczystości czyta rady dla piszących sprawozdanie przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze sprawozdanie 	<ul style="list-style-type: none"> odpowiada na podstawowe pytania dotyczące podróży bohaterów opisuje wrażenia uczestników wycieczki opisuje miejsca pisze sprawozdanie, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje mapę podróży bohaterów przedstawia opinię na temat miejsca zdarzeń opowiada o miejscach, wchodząc w rolę przewodnika pisze poprawne kompozycyjnie i stylistycznie sprawozdanie 	<ul style="list-style-type: none"> ustala, kto relacjonuje zdarzenia przedstawione w tekście rozpoznaje elementy oceny wśród wypowiedzi o charakterze informacyjnym wyciąga wnioski na podstawie wypowiedzi bohatera pisze poprawne językowo sprawozdanie zawierające ocenę, opinie lub wnioski autora 	<ul style="list-style-type: none"> pisze bezbłędne językowo i oryginalne pod względem formy i treści sprawozdanie z podróży
„W podróży z... Panem Samochodzikiem”. Zasady użycia znaków interpunkcyjnych	<ul style="list-style-type: none"> stosuje kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu wypowiedzeń dostrzega trudności ortograficzne w zakresie stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne na końcu wypowiedzeń zna wybrane zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji znaków interpunkcyjnych na końcu wypowiedzeń twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat zasad użycia przecinków z zdaniami pojedynczymi i złożonymi

Wymagania				
Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	UCZEŃ			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
„Mercedes, alchemik i kalafiory, czyli detektywi w Nieborzu”. Adam Bahdaj, <i>Kapelusz za 100 tysięcy</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> określa temat utworu wyszukuje informacje o miejscu zdarzeń formuluje pytania dotyczące tekstu zna pojęcie <i>powieść detektywistyczna</i> określa narratora w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> notuje informacje o miejscu zdarzeń formuluje pytania wynikające z pogłębionej analizy zdarzeń w utworze objasnia pojęcie <i>powieść detektywistyczna</i> wyraża opinię na temat sposobu przedstawienia zdarzeń przez narratora 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o działaniach podejmowanych przez bohaterów posługuje się ze zrozumieniem pojęciem <i>dedukcja</i> wnosi na temat zachowania bohatera rozpoznaje uczucia bohatera tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje wiedzę na temat bohaterów wyciąga wnioski oparte na przesłankach z tekstu wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę na temat powieści detektywistycznej w analizie tekstu określa funkcję stylistyczną kolokwializmów w wypowiedziach bohaterów
„Każdy ma swój biegun ... do zdobycia.” Jasiak Mela, <i>Poza horyzonty</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie miejsca przywołane w tekście ogląda fotografie Spitzbergenu cytuje fragmenty tekstu dotyczące Spitzbergenu opowiada o zdarzeniach zna pojęcie <i>pamiętnik</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w podręczniku informacje na temat miejsc zdarzeń wyciąga wnioski na temat poglądów bohatera dotyczących piękna odwiedzanego miejsc wymienia uczestników zdarzeń określa cechy głównego bohatera objasnia pojęcie <i>pamiętnik</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat miejsc przedstawionych w tekście opisuje krajobraz wyspy formuluje pytania nawiązujące do tekstu wyraża opinię na temat przeżyć bohaterów używa ze zrozumieniem pojęcia <i>kontrargument</i> 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo wykorzystuje w swoich pracach projektowych wiedzę na temat ważnych postaci związanych z regionem oraz umiejętności organizacji wydarzeń kulturalnych

Sprawności	Wymagania			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
I. Kształcenie literackie i kulturowe	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat świata przedstawionego utworu dostrzega obrazy poetyckie w utworach o nieskomplikowanej strukturze semantycznej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wybrane elementy świata przedstawionego utworu wypowiada się na temat obrazów poetyckich w wierszach 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje wybrane elementy świata przedstawionego w różnych utworach analizuje i interpretuje obrazy poetyckie w czytanych utworach 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat świata przedstawionego podczas analizy tekstów podejmujących grę z konwencją literacką analizuje rolę środków językowych w tworzeniu obrazów poetyckich
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>fikcja literacka</i> wymienia prawdopodobne (realistyczne) elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości wymienia nieprawdopodobne (fantastyczne) elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości wypowiada się na temat fanastyki w baśniach, mitach i legendach 	<ul style="list-style-type: none"> określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej wypowiada się na temat elementów fantastycznych w utworach współczesnych wskazuje różnice między elementami świata przedstawionego mitu, legendy, baśni
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje czytany utwór jako baśń, mit, legendę, dziennik, pamiętnik, powieść detektywistyczną i podróżniczą 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje cechy gatunkowe baśni, mitu, legendy, dziennika, pamiętnika 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy charakterystyczne różnych gatunków literackich omawia funkcję mitów i legend 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o cechach gatunkowych utworów w ich analizie i interpretacji
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>epitet</i>, <i>porównanie</i>, <i>przenośnia</i>, <i>uosobienie</i>, <i>ożywienie</i>, <i>wyraz dźwiękonaśladowczy</i>, <i>apostrofa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście niektóre epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienie i ożywienie), wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście literackim epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienia i ożywienia), wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcje językowych środków stylistycznych w czytanych utworach
	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje tytuł, podtytuł, puentę utworu wskazuje punkt kulminacyjny w opowiadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> nadaje tytuły, środki utworu wybranym częściom utworu 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega funkcję tytułu, podtytułu, puenty, punktu kulminacyjnego jako elementów konstrukcyjnego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wpływ tytułu, podtytułu, puenty na interpretację tekstu
				<ul style="list-style-type: none"> interpretuje teksty poetyckie na poziomie metaforycznym podczas analizy utworów odwołuje się do różnych kontekstów literackich i kulturowych dostrzega symboliczne treści w utworach literackich i plastycznych stawia pytania problemowe w odniesieniu do odbieranych tekstów dostrzega i objaśnia związki między warstwą językową, brzmieniową a semantyczną utworów poetyckich w sposób przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając przy tym motywy ich działania oraz kontekst sytuacyjny kreatywnie wykorzystuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach problemowych dotyczących odbioru tekstów kultury wyraża opinie na temat tekstów literackich i innych tekstów kultury, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska ma szerokie kompetencje w zakresie odbioru różnych tekstów kultury

Sprawności	Wymagania			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wers, zwrotkę i refren, wskazuje rymy w wierszu, zna pojęcie <i>rytm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia wiersz rymowy od wiersza bez rymów 	<ul style="list-style-type: none"> określa wers, zwrotkę, refren, rymy, liczbę sylab w wersie jako elementy rytmizujące wypowiedź zna pojęcia <i>rymy męskie</i> i <i>żeńskie</i> oraz <i>rymy dokładne</i> i <i>niedokładne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie pojęć <i>wiersz rymowy</i>, <i>bezyrymowy</i> oraz <i>rymy</i> i <i>rytm</i> podczas analizy wiersza
	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia wydarzenia fabuły i ustala ich kolejność 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wydarzenia fabuły, używa pojęć <i>wątek</i> i <i>akcja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przebieg zdarzeń w ujęciu przyczynowo-skutkowym 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje bogate słownictwo określające następstwo zdarzeń
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>dialog</i>, wyszukuje wypowiedzi bohaterów tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>dialog</i> 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje wypowiedzi bohaterów i narratora 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sposób zapisu dialogu w tekście
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>podmiot liryczny</i>, <i>narrator</i>, <i>bohater</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omawia cechy bohatera, narratora, podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> określa motywy działania bohatera, określa stosunek narratora do wybranych elementów świata przedstawionego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje bohatera, podmiot liryczny i narratora w czytanych utworach
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>narracja pierwszoosobowa</i> i <i>narracja trzecioosobowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia narratora pierwszoosobowego od narratora trzecioosobowego 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcję różnych typów narracji w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę o różnych typach narracji w analizie tekstu
	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście bohatera głównego, pierwszoplanowego, drugoplanowego, tytułowego 	<ul style="list-style-type: none"> określa cechy bohaterów różnych typów objaśnia, czym cechuje się bohater historyczny 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje swój pogląd na temat bohatera głównego 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do postaci głównej w utworze
	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia tematykę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> określa problematykę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę utworu
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>wątek</i> 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>wątek</i> 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie pojęcia <i>wątek</i> 	<ul style="list-style-type: none"> skazuje różne wątki w utworze
	<ul style="list-style-type: none"> nazywa swoje reakcje czytelnice 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje emocje towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury

Sprawności	Wymagania			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
	<ul style="list-style-type: none"> odbiera teksty literackie na poziomie dostępnym wypowiada się na temat sytuacji bohaterów literackich i filmowych wypowiada się na temat wybranych zagadnień i znaczeń utworu podjękuje próbę interpretacji tekstów wypowiada się na temat postaci literackiej, wskazuje pozytywne i negatywne cechy bohatera posługuje się pojęciami: <i>dobro – zło, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, pokój – wojna</i> w odniesieniu do treści omawianych utworów rozpoznaje tekst literacki rozpoznaje artykuł prasowy wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie proste przenośne znaczenia w tekstach określa doświadczenia i sytuację bohaterów literackich oraz filmowych przedstawia własne rozumienie utworu wykorzystuje w interpretacji tekstów własne doświadczenia wyraża opinię na temat bohaterów i zdarzeń rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania bohaterów literackich ozpoznaje tekst informacyjny wymienia cechy artykułu prasowego odczytuje informacje wyrażone wprost 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje przenośne sensy utworów opartych na nieskomplikowanych konstrukcjach zestawia sytuację bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami uzasadnia swoje rozumienie utworu wykorzystuje w interpretacji tekstów znajomość innych utworów literackich ocenia bohatera literackiego zestawia wartości i ich przeciwieństwa w utworach na zasadzie kontrastu odróżnia tekst literacki od informacyjnego odróżnia tekst prasowy od literackiego dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę do objaśnienia przenośnych znaczeń w tekstach komentuje sytuację bohaterów literackich w odniesieniu do doświadczeń współczesnych nastolatków funkcjonalnie używa różnych środków językowych do uzasadnienia swojego rozumienia utworu wykorzystuje w interpretacji tekstów wiedzę o różnych tekstach kultury posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów i sytuacji odczytuje wartości i antywartości wpisane w teksty kultury określa funkcje tekstu literackiego i informacyjnego, prasowego odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio
				ponadprogramowe (ocena: celujący)

Sprawności	Wymagania			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
	<ul style="list-style-type: none"> określa temat tekstu używa pojęcia <i>przesłanie</i> w odniesieniu do legendy i mitu objasnia pojęcie <i>tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapit</i> wydobywa z tekstu wskazane informacje wskazuje określenia opisujące ce i oceniające rozpoznaje czytany utwór jako komiks odróżnia dzieło literackie od filmu i spektaklu teatralnego odróżnia film od programu informacyjnego posługuje się terminami: <i>lalki, kostium, rekwizyty, dekoracja</i> w kontekście widowiska teatralnego posługuje się pojęciami związanymi z filmem: <i>aktor, reżyser, scenariusz filmowy</i> zna pojęcie <i>adaptacja utworu literackiego</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyciąga wnioski z tekstu odczytuje przesłanie niektórych legend i mitów wyodrębnia w tekście części kompozycyjne porządkuje informacje z tekstu odróżnia określenia opisujące od oceniających wskazuje charakterystyczne cechy komiks rozpoznaje różne teksty kultury wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury, filmu, teatru posługuje się terminami związanymi z teatrem lalkowym, zna pojęcie <i>znaki teatru</i> wie, jak zbudowany jest scenariusz filmowy rozpoznaje wybrane gatunki filmowe objasnia pojęcie <i>adaptacja utworu</i> w odniesieniu do wybranych dzieł filmowych 	<ul style="list-style-type: none"> określa główną myśl tekstu odczytuje przesłania legend i mitów określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia odróżnia informacje ważne od drugorzędnych wskazuje opinie w wypowiedziach bohaterów tekstów funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie komiksu do jego odbioru nazywa twórczo przekaźników audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk) wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne, określa funkcje znaków teatralnych posługuje się ze zrozumieniem terminami związanymi ze sztuką filmową wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i interpretuje główną myśl tekstu formuluje samodzielnie przesłanie legendy i mitu omawia relacje między częściami wypowiedzi hierarchizuje informacje objasnia subiektywny charakter opinii charakteryzuje komiks jako tekst kultury objasnia swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych rozpoznaje znaki teatru i środki wyrazu charakterystyczne dla teatru lalkowego określa właściwości i funkcje różnych elementów dzieła filmowego wskazuje różnice pomiędzy tekstem literackim a jego adaptacją sceniczną i radiową

Sprawności	Wymagania			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat treści tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje treści tekstów kultury z rzeczywistością znaną mu z własnego doświadczenia 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje treści tekstów kultury w odniesieniu do własnego doświadczenia 	<ul style="list-style-type: none"> odbiera tekst kultury jako źródło wzbogacania własnych doświadczeń
	<ul style="list-style-type: none"> dokonyje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją realistyczną (np. ilustracją) 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się bardziej złożoną konwencją realistyczną (np. komiks) 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją symboliczną (np. plakat, kolaż) 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją abstrakcyjną (w połączeniu z muzyką)
	<ul style="list-style-type: none"> z uwagą odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę na temat tekstów kultury, odbierając filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> aktywnie odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, czyniąc je źródłem swoich działań twórczych
II. Kształcenie językowe	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w wypowiedziach rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki oraz niektóre liczebniki i przyimki 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście liczebniki oraz przyimki 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między różnymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje różnych części mowy w wypowiedzeniu
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje odmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje nieodmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o odmiennych i nieodmiennych częściach mowy
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje formy bezokolicznika 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie funkcję bezokolicznika 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o osobowych i niesobowych formach czasownika w wypowiedziach
				<ul style="list-style-type: none"> świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki swobodnie stosuje wiedzę na temat budowy wypowiedzi i budowy tekstu w wypowiedziach ustnych i pisemnych funkcjonalnie wykorzystuje werbalne i pozawerbalne środki wyrazu swobodnie wykorzystuje wiedzę o języku jako narzędziu skutecznej komunikacji

Sprawności	Wymagania			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, osoby, czasu, rodzaju gramatycznego; go odpowiednio: rzeczownika, czasownika wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach zna pojęcia <i>podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik</i> wskazuje wyrazy nadrzędne i podrzędne w związkach wyrazowych nazywa niektóre typy związków wyrazowych rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, rodzaju gramatycznego odpowiednio: przymiotnika i liczebnika przekształca konstrukcję strony czynnej i biernej czasownika i odwrotnie przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej rozumie rolę przymiotników i przysłówków w opisie świata rozpoznaje podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik w zdaniu objasnia pojęcia <i>związek zgody, związek przynależności</i> wie, jakie części mowy występują najczęściej w związkach wyrazowych różnych typów używa celowo wypowiedzeń oznajmujących, pytających i rozkazujących 	<ul style="list-style-type: none"> oddziela temat fleksyjny od końcówki poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i właściwości rozpoznaje funkcje składniowe orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu używa ze zrozumieniem pojęć <i>związek zgody, związek rzędu, związek przynależności</i> odróżnia różne typy związków wyrazowych używa wypowiedzeń ze świadomością ich funkcji 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje różnych form gramatycznych odmiennych części mowy w wypowiedzeniu używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu używa funkcjonalnie nazw wszystkich typów związków wyrazowych podczas analizy składniowej zdań funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach wypowiedzeń ze względu na cel wypowiedzi
	<p>UCZEN</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne rozwiązania ułatwiające naukę gramatyki i ortografii przestrzega zasad poprawności językowej oraz zasad etykiety językowej w każdej sytuacji komunikacyjnej świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia warstwy językowej wypowiedzi samodzielnie poszerza wiedzę i umiejętności poza treści przewidziane podstawą programową i programem nauczania 			

Sprawności	Wymagania			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zna pojęcia <i>zdanie pojedyncze</i> i <i>zdanie złożone</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdanie pojedyncze i złożone, odróżnia zdanie i wypowiedzenie bez osobowej formy czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje równoważnik zdania, określa typy zdań złożonych współrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję zdań współrzędnie złożonych różnego typu
	<ul style="list-style-type: none"> przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca konstrukcje składniowe – zdania w równoważniki zdań i odwrotnie 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie funkcjonalność przekształceń składniowych 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę i umiejętności w zakresie przekształceń składniowych w wypowiedziach ustnych i pisemnych
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wersję mówioną i pisaną języka 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia, czym się różni wersja mówiona języka od wersji pisanej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje główne cechy języka mówionego i pisanego 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie posługuje się wersją mówioną i pisaną języka
	<ul style="list-style-type: none"> wie, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej, a w jakich nieoficjalnej odmiany polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się oficjalną nieoficjalną odmianą polszczyzny ze świadomością różnicowania tych form 	<ul style="list-style-type: none"> zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej odmianie polszczyzny
	<ul style="list-style-type: none"> rozumie dosłowne i proste przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od znaczeń przenośnych 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrazy wieloznaczne 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie wykorzystuje wyrazy o przenośnych znaczeniach do tworzenia własnych wypowiedzi
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>związek frazeologiczny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> używa stałych związków wyrazowych ze zrozumieniem i świadomością celu 	<ul style="list-style-type: none"> używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnie i celowo różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych
	<ul style="list-style-type: none"> świadomie tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje różne typy wypowiedzeń w zależności od zamierzonego celu wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności i celu wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się
	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem pojęć <i>synonim</i>, <i>wyraz bliskoznaczny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że formy fleksyjne wyrazów nie są ich synonimami 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie zastępuje powtarzające się wyrazy ich synonimami 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje synonimy w celu wzbogacenia językowego wypowiedzi

Sprawności	Wymagania			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
	<ul style="list-style-type: none"> w sposób logiczny i spójny wypowiada się na tematy związane z otaczającą rzeczywistością rozumie, że tekst jest komunikatem zna pojęcia <i>nadawca</i> i <i>odbiorca wypowiedzi</i>, posługuje się nimi w odniesieniu do różnych sytuacji codziennych określa sytuację komunikacyjną rozpoznaje komunikaty wyrażane za pomocą gestów i mimiki zna pojęcia <i>głoska</i>, <i>litera</i>, <i>syłaba</i> zna pojęcie <i>etykieta językowa</i> i stara się stosować jej zasady 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że treść tworzonych zdań powinna nawiązywać do wcześniejszych części tekstu rozdziela typy komunikatu: informacyjny, literacki, ikoniczny identyfikuje nadawcę wypowiedzi w opowiadaniach, powieściach, baśniach, mitach, legendach rozumie wpływ sytuacji komunikacyjnej na kształt wypowiedzi rozpoznaje i nazywa uczucia wyrażane za pomocą postawy ciała objaśnia różnicę między głoską a literą stosuje zasady etykiety językowej w sytuacjach codziennych 	<ul style="list-style-type: none"> używa spójników i zaimków (bez znajomości terminów – etap propedeutyczny) w celu zespolenia tekstu wie, że niektóre komunikaty różnią się systemem znaków identyfikuje i opisuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi lirycznej dostosowuje sposób wyrażania się i zachowania do sytuacji komunikacyjnej rozpoznaje znaczenie różnych niewerbalnych środków komunikacji określa funkcje głosek, liter, sylab przestrzega zasad etykiety językowej wymaganych w korespondencji 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje synonimy w celu uzyskania spójności tekstu funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach komunikatów funkcjonalnie posługuje się terminami nadawca i odbiorca wypowiedzi podczas odbioru tekstów kultury posługuje się różnymi werbalnymi i pozawerbalnymi środkami komunikacji stosownie do sytuacji nazywa i komentuje emocje wyrażane za pomocą różnych form ekspresji pozasłownej wykorzystuje wiedzę o głoskach, literach i sylabach w analizie warstwy brzmieniowej tekstów przestrzega zasad etykiety językowej podczas komunikacji za pomocą narzędzi nowoczesnych technologii informacyjno – komunikacyjnych

Sprawności	Wymagania				ponadprogramowe (ocena: celujący)
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady pisowni: <ul style="list-style-type: none"> - rz, ż, ó, u, h, ch, - nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami - wielką i małą literą - przyimków i wyrażen przyimkowych - q i ę oraz -em i -om - i po spółgłoskach - zakończeń -i, -ii, -ji 	<ul style="list-style-type: none"> stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni: <ul style="list-style-type: none"> - rz, ż, ó, u, h, ch, - nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami - wielką i małą literą - przyimków i wyrażen przyimkowych - q i ę oraz -em i -om - i po spółgłoskach - zakończeń -i, -ii, -ji 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w większości wyrazów zasady pisowni: <ul style="list-style-type: none"> - rz, ż, ó, u, h, ch, - nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami - wielką i małą literą - przyimków i wyrażen przyimkowych - q i ę oraz -em i -om - i po spółgłoskach - zakończeń -i, -ii, -ji 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje we wszystkich wyrazach zasady pisowni: <ul style="list-style-type: none"> - rz, ż, ó, u, h, ch, - nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami - wielką i małą literą - przyimków i wyrażen przyimkowych - q i ę oraz -em i -om - i po spółgłoskach - zakończeń -i, -ii, -ji 	
	<ul style="list-style-type: none"> zna wybrane zasady dotyczące oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> stara się przestrzegać zasad dotyczących oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w większości wyrazów zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje we wszystkich wyrazach zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	
	<ul style="list-style-type: none"> zamyka wypowiedzenia kropką, znakiem zapytania lub wykrzyknikiem 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzenia, zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniach pojedynczych i złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w większości wypowiedzeń poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje we wszystkich wypowiedzeniach poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym 	
III. Tworzenie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> udziela poprawnych i logicznych odpowiedzi na pytania ślucha z uwagą uczestników rozmowy, mówi na temat, uczestnicząc w rozmowie 	<ul style="list-style-type: none"> krótko wypowiada się na podany temat związany z otaczającą rzeczywistością włącza się do rozmowy w kulturalny sposób 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się logicznie na tematy związane z poznanymi tekstami kultury reaguje na wypowiedzi innych rozmówców 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi prezentuje własne stanowisko w rozmowie 	<ul style="list-style-type: none"> pisze bezbłędne językowo, oryginalne pod względem treści i stylu różne formy wypowiedzi swobodnie posługuje się werbalnymi i pozawerbalnymi środkami wyrazu w wypowiedziach ustnych

Sprawności	Wymagania			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje argumenty w wypowiedzi tworzy logiczne i w przeważającej części uporządkowane wypowiedzi wyszukuje w tekście informacje tworzy według podanego wzoru wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się argumentami w rozmowie zna pojęcie <i>akapit</i> i rozumie jego funkcję w wypowiedzi ocenia przydatność uzyskanych informacji tworzy samodzielnie wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje argumenty odnoszące się do faktów, logiki oraz odnoszące się do emocji tworzy wypowiedzi o właściwej kompozycji i układzie graficznym dokonuje selekcji informacji tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka 	<ul style="list-style-type: none"> używa przemyślanych argumentów na poparcie swojego stanowiska tworzy semantycznie pełne i bogate językowo wypowiedzi wpracowuje skuteczne metody selekcji informacji tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych, stosuje funkcjonalnie różne środki językowe
	<ul style="list-style-type: none"> recytuje ze zrozumieniem tekst poetycki lub fragment prozy sporządza według podanego wzoru odwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi redaguje według podanego wzoru proste notatki w różnych formach 	<ul style="list-style-type: none"> artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu sporządza samodzielnie odwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi tworzy samodzielnie prostą notatkę w formie tabeli, kilkunastokrotnej wypowiedzi, planu 	<ul style="list-style-type: none"> recytuje tekst z odpowiednią intonacją, dykcją i napięciem emocjonalnym stosuje jednolitą formę wypowiedzi (bez czasownika) w zapisie planu ramowego i szczegółowego rozplanowuje kompozycję układu treści w notatce 	<ul style="list-style-type: none"> głosowo interpretuje tekst dba o zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego i szczegółowego funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych formach notatek
				<ul style="list-style-type: none"> operuje bogatym słownictwem z różnych kręgów tematycznych w sposób szczególny dba o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową wypowiedzi zapisuje teksty w sposób przejrzysty z wielką dbałością o stronę graficzną i podział logiczny w formie akapitów podaje działalność literacką i kulturalną prowadzi blog internetowy tworzy prezentacje multimedialne redaguje twórcze, oryginalne teksty informacyjne o szkole przeznaczone do gazetki lub na stronę internetową

Sprawności	Wymagania			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o treści przeczytanych utworów wie, że współczesne komunikaty (SMS, e-mail) muszą być poprawne pod względem językowym i ortograficznym tworzy według podanego wzoru opowiadania na temat dalszych losów bohatera tekstu podjekuje próby redagowania scenariusza odwołuje się do swojej wiedzy o języku w tworzonych wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę przeczytanych utworów używa właściwych zwrotów grzecznościowych w swoich wiadomościach SMS oraz korespondencji internetowej tworzy samodzielnie opowiadania na tematy związane z treścią poznanych utworów pisze scenariusz filmowy, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku stosuje zwroty grzecznościowe w wypowiedziach ustnych i pisemnych 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o języku w wypowiedziach na temat tekstów zapisuje poprawne, komunikatywne wiadomości SMS tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi opowiadania na podstawie tekstu samodzielnie pisze scenariusz filmowy, na podstawie fragmentów lektury funkcjonalnie stosuje odpowiednie konstrukcje skądinow w różnych sytuacjach komunikacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o treści, problematyce i formie poznanych tekstów kultury zna i stosuje zasady netykiety w komunikacji internetowej tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych inspirowane treścią poznanych utworów pisze scenariusz filmowy na podstawie własnych pomysłów funkcjonalnie i twórczo wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	
IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> czytając głośno, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne zapisuje odręcznie informacje pozyskane z różnych źródeł korzysta z różnych źródeł informacji (np. książki, edukacyjne programy telewizyjne, strony internetowe) korzysta z zasobów szkolnej biblioteki korzysta ze słownika ortograficznego potrafi odnaleźć wskazane hasło w encyklopedii podjęmuje próbę oceny prawdziwości informacji uzyskanych z internetu zna legendy związane ze swoim regionem korzysta z internetu w celach edukacyjnych kształci umiejętności tworzenia prezentacji multimedialnej 	<ul style="list-style-type: none"> czyta płynnie tekst, podkreślając głośnie ważne słowa porządkuje według własnego pomysłu uzyskane informacje wybiera informacje uzyskane z różnych źródeł i wykorzystuje je w nauce i rozwijaniu pasji zna zasady korzystania z zasobów bibliotecznych zna budowę słownika ortograficznego wyszukuje hasła w encyklopedii ocenia przydatność uzyskanych informacji wyszukuje informacje na temat ważnych zdarzeń i postaci związanych ze swoim regionem rozwija umiejętności efektywnego korzystania z zasobów internetu 	<p style="text-align: center;">UCZEŃ</p> <ul style="list-style-type: none"> czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści zapisuje informacje za pomocą edytora tekstu selekcjonuje informacje w celu wykorzystania ich w różnych sytuacjach typowych i nietypowych korzysta z zasobów bibliotek <i>on-line</i> korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych korzysta z informacji zawartych w encyklopedii konfrontuje ze sobą informacje uzyskane z różnych źródeł, szczególnie internetowych wykorzystuje wiedzę i umiejętności do przetwarzania informacji o życiu kulturalnym regionu zna wybrane zasady netykiety i przestrzega ich 	<ul style="list-style-type: none"> czytając głośno, przekazuje intencję tekstu opracowuje własne sposoby szybkiego i efektywnego zapisywania informacji gromadzi dane w sposób uporządkowany i zapewniający łatwy dostęp do potrzebnych informacji funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat zasobów bibliotecznych w docieraniu do informacji określa funkcje słowników korzysta ze słowników <i>on-line</i> krytycznie ocenia i weryfikuje informacje uzyskane z różnych źródeł aktywnie interesuje się życiem kulturalnym swojego regionu postrzega nowoczesne technologie informacyjne jako narzędzia do rozwijania i prezentowania własnych zainteresowań 	<p style="text-align: center;">ponadprogramowe (ocena: celujący)</p> <ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje narzędzia TIK (np. smartfon, tablet) do zapisywania i katalogowania informacji opracowuje własne bazy informacji, np. kartoteki, fiszki z hasłami, foldery plików wykorzystuje programy, aplikacje i gry edukacyjne do samodzielnej nauki języka polskiego zwraca uwagę na aspekty moralne związane z korzystaniem z zasobów internetowych (odpowiedzialność, uczciwość, poszanowanie cudzej własności) przestrzega praw autorskich dotyczących zasobów internetu opisuje źródła internetowe bierze udział i odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych z języka polskiego

Sprawności	Wymagania			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
Lektura obowiązkowa i uzupełniająca	<ul style="list-style-type: none"> czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami
				<ul style="list-style-type: none"> chętnie czyta i zna wiele słów ponadprogramowych

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym, nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.